

HET BATIKKEN.

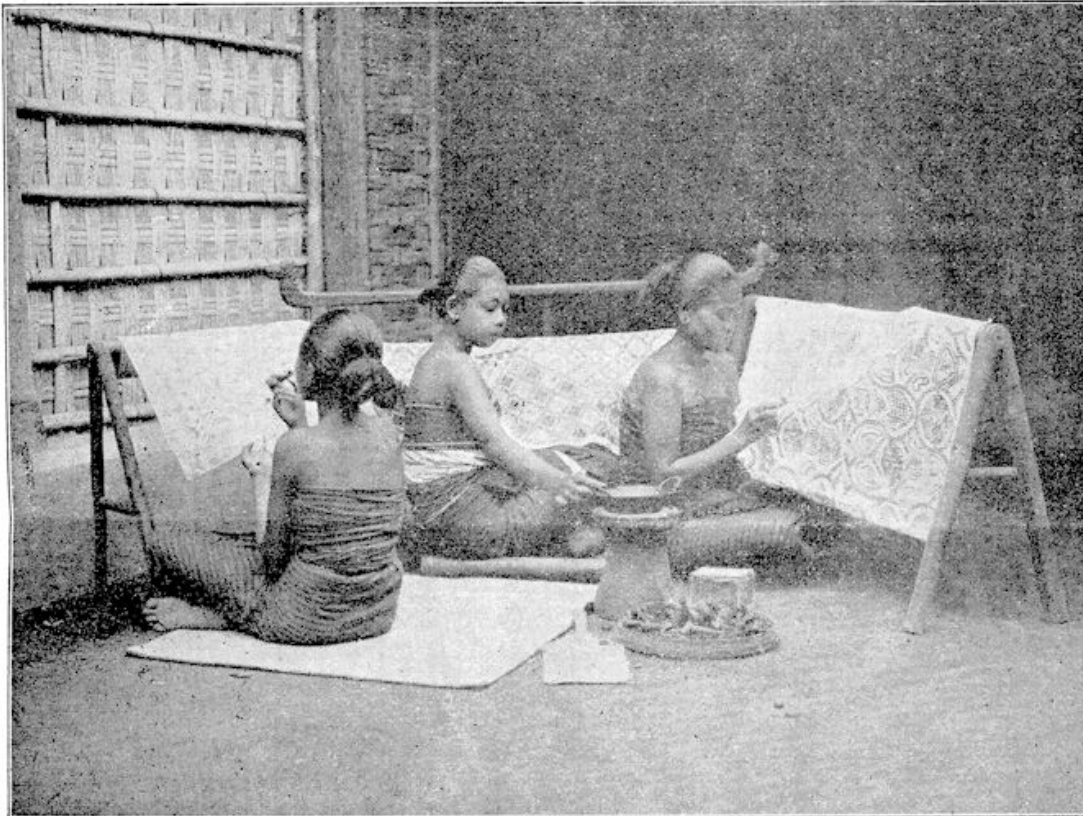
Er zijn in ons land nog altijd vele menschen, die meenen, dat de Javanen domme heidenen zijn, die den ganschen dag niets anders doen, dan eten en slapen.

Zulke menschen meenen, dat dáár in het verre Oost-Indië niets wordt gevonden van de hooge

geheel anders. Zij moeten vaak op het veld arbeiden, rijstplanten en rijststampen, waardoor er voor vrouwelijken arbeid weinig tijd overblijft.

Doch er zijn toch dingen, door de Javaansche vrouw verricht, die ons verbaasd doen staan. Zoo noem ik nu het batikken.

Dat is werkelijk een handwerkje, waarvoor onze vrouwen en meisjes respect kunnen hebben. Op

HET BATIKKEN.

beschaving en ontwikkeling, waartoe West-Europa is geklommen.

En zeker, wie Nederland met Java vergelijkt, zal dadelijk ontdekken, dat de Javanen in tal van opzichten verre achter de meeste Nederlanders staan.

Met name geldt dit voor de Javaansche vrouwen en meisjes. In meer dan één opzicht zijn deze zeer achterlijk.

Toch moeten wij ons de Javaansche vrouwen en meisjes weer niet voorstellen als geheel onkundig en totaal ongeschikt voor eenig vrouwenwerk. Zoo-
ver is het gelukkig nog niet met haar gekomen. Zeker, zij zijn niet in staat het werk te doen, dat de Nederlandsche vrouwen en meisjes vaak doen, zoals b.v. borduren, doch hun leven is ook zoo

bijgaande plaat zien wij drie Javaansche meisjes bezig met batikken.

Laat mij u eens vertellen, wat zij daarvoor noodig hebben en hoe zij de bewerking uitvoeren.

Zij gebruiken een rekje, gemaakt van bamboe, een primitief klerrekje zouden wij zeggen, een komfoor, waarop een ijzeren potje staat en waarin voortdurend was en hars gesmolten gehouden wordt en verder eenige scheppertjes met tuitje, tjantings genaamd.

Het linnen, dat gebatikt zal worden, wordt vooraf goed gewasschen en flink gedroogd. Daarna wordt het bestreken met een stijfseltje van rijstwater.

Nu wordt de stof behoorlijk glad gemaakt en als dat gedaan is, worden de patronen er op ge-

teekend. Dit geschiedt doorgaans met potlood of houtskool en vereischt geen geringe vaardigheid.

Zijn de patronen op het doek geteekend, dan wordt het stuk linnen met knijpertjes aan het bamboerekje bevestigd en daarna worden met behulp van een tjanging de lijnen van het patroon in was aangebracht. Vervolgens doet men aan de achterzijde van het linnen hetzelfde.

Nu worden de deelen van het patroon, die b.v. niet blauw mogen worden, met was bestreken en het geheele stuk doek gedompeld in een indigo-bad. Wat een blauwe kleur moet hebben wordt daardoor blauw en de rest blijft ongekleurd. Moeten daarna enkele blokken van het patroon rood worden gekleurd, dan wordt dat, wat niet rood mag worden, weer met was bestreken, waarna het geheel een rood bad krijgt.

Deze bewerking moet even vaak herhaald worden als er kleuren in het patroon zitten. Hoe meer kleuren dus, hoe langer het batikken duurt. Als eindelijk alle deelen de vereischte kleur hebben, is het batikken afgelopen. Men zal begrijpen, dat het batikken niet alleen een werkje is, waarbij men geduld moet oefenen, maar tevens, dat het veel zorg en kunstvaardigheid vereischt.

Jammer is het, dat de Europeesche industrie sedert enkele jaren bezig is de gebatikte stoffen te verdringen, door bedrukte, machinaal bereide katoenen stoffen in te voeren in Indië. Deze zijn natuurlijk veel goedkooper en worden door den armen inlander graag gekocht. Ook hier in ons land worden wel gebatikte voorwerpen, b.v. dames-taschjes, verkocht. Deze zijn ook van bedrukte stoffen vervaardigd.

De aanzienlijke Javaan echter denkt er niet aan de bedrukte stoffen te koopen. Hij houdt zich aan de voorvaderlijke gewoonte en draagt uitsluitend met de hand gebatikte stoffen.

P. DE ZEEUW J.Gzn.

Oók de Meisjes!

Voor mij ligt een boekje. 't Is een „Boek- en Prentgeschenk voor Jonge Meisjes”, in 1866 als „Blijk van vlijt, goed gedrag en gefrouw schoolbezoek bij het verlaten der school, toegewezen aan.....”, zooals geschreven staat op een ingeplakt wit blaadje, dat van ouderdom echter al aar-

dig geel geworden is. Eigenaardig is het, dat de naam van den schrijver in het geheele werkje (ongeveer 100 bladzijden) niet genoemd wordt. Ook staat er geen inleiding of voorwoord in, maar op het titelblad, onder de aankondiging „een boek- en prentgeschenk”, staat de verwachting uitgesproken: „dat het wel bevallen zal”.

Nu, ik moet je eerlijk zeggen, ik zou tegenwoordig bij een der lezeressen van „Meisjesleven” met zoo'n „boek- en prentgeschenk” niet durven aankomen. Stel je voor, aan meisjes die reeds de schooldeur voor den laatsten keer achter zich zagen sluiten, schenkt men een boek, waarin in verhaaltrant allerlei spelletjes worden beschreven. Nu, 't is mogelijk, dat je met eenigen goeden wil, je zoo iets kunt voorstellen. Maar als je daar nu in leest hoe de meisjes tijdens het spelen elkander aanspreken, dan lach je je slap.

Luister:

„Komt, lieve vriendinnen, zegt op, wat zullen wij „nu spelen?”

„Wat gij liefst wilt.” „Gij zijt heden onze gast-vrouwe, het komt u toe, den toon aan te geven.”

„Verzoek exkuus!” zeide Louize bevallig nijgende. „Ik ben thuis, de eer om een spel voor te stellen is aan u.”

En iets verder:

„Onder uwe goedkeuring”, sprak zij een nijging makende tegen hare gezellinnen: „laat het dan Rederijkertje zijn.”

Zoo behandelt de schrijver achtereenvolgens 16 spelen en eindigt met het beroemde „Pandverbeuren”.

Onze meisjes leven een heel ander leven, dan zij die een vijftig, zestig jaar terug de school verlieten.

En wanneer wij ons nu in „Meisjesleven” gingen bezighouden met „Pandverbeuren” of „Zakdoekjeleggen”, ik denk, dat de rubriek „Sport” spoedig gebrandmerkt werd met de woorden „uit de oude doos”.

De tijden zijn veranderd. Onze meisjes vragen naar heel iets anders. Zij hebben ook iets anders noodig. En juist over dat „andere”, willen wij in deze rubriek wat schrijven. Wij willen het hebben over Sport en Spel. Misschien dat hier of daar een Vader of Moeder de wenkbrauwen samentrekt en het voorhoofd fronst, bij zichzelf mompelend: „moeten onze meisjes nu ook al aan die sportgrimassen meedoen? Dat woeste hollen en vliegen is toch niets voor meisjes, en al in 't minst passend voor onze meisjes, die een christelijke opvoeding hebben gehad.”

Tut-tut! Ik zeg niet, dat onze meisjes woest moeten worden. Ik wil ze evenmin laten vliegen. Integendeel, meisjes zijn geen jongens, en al wil ik